

ΗΜΕΡΑ ΜΝΗΜΗΣ για την ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑΣ
ΟΜΙΛΙΑ Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΙΣΕ κ. ΒΙΚΤΩΡΑ Ι. ΕΛΙΕΞΕΡ

ΑΡΤΑ, ΠΕΜΠΤΗ 23 ΜΑΡΤΙΟΥ 2017

73 χρόνια πριν... 480 Εβραίοι της Άρτας τη νύκτα της 24ης Μαρτίου 1944 συλλαμβάνονται από τους ναζί και οδηγούνται στον τότε κινηματογράφο «Ορφεύς» και από εκεί στο Άουσβιτς. Μόνο 30 επέστρεψαν!!!

73 χρόνια μετά ... βρίσκομαι σήμερα εδώ ανάμεσα σας, ως ένας απόγονος μιας Αρτινής εβραϊκής οικογένειας, για να αποτίσουμε, όλοι μαζί, φόρο τιμής στους δικούς μας ανθρώπους, στους φίλους και γείτονες σας, που οδηγήθηκαν στο θάνατο μόνο και μόνο επειδή γεννήθηκαν Εβραίοι. Γιατί;

Η παρουσία των Εβραίων στην Άρτα χρονολογείται από το 1100 ενώ το 1920 αναγνωρίστηκε ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με πρόεδρο τότε τον Ιακώβ Γκανή και Γενικό Γραμματέα τον Βίκτωρα Ελιέξερ.

Γεννημένος στη Κέρκυρα, ο Βίκτωρ Ελιέξερ, με μητέρα Ιταλίδα, μορφωμένος και πολύγλωσσος, περιζήτητος γαμπρός τότε, στην αρχή του 20ου αιώνα, φθάνει στην Άρτα, γνωρίζεται και παντρεύεται τη Χανούλα, κόρη της Ραχήλ και του Ισαάκ Σούση. Ενός εμπόρου πολυταξιδεμένου, που βρέθηκε και στην πόλη Τιβερίας, της τότε Παλαιστίνης που ήταν υπό Βρετανική κυριαρχία. Ήταν τόσοσ ο ενθουσιασμός του, που απέκτησε το προσωνύμιο «Ντεβαριάς». Το 1915, ο Βίκτωρ και η Χανούλα αποκτούν το πρώτο τους παιδί, τον Λάζαρο, που είναι και ο εικονιζόμενος δεύτερος εκ δεξιών στη φωτογραφία της προσκλησης του Δήμου Αρταίων, κατά τη διάρκεια επίσκεψης ηγετικού κλιμακίου του Ελληνικού Εβραϊσμού στις 22/5/1946 στην αποδεκατισμένη Εβραϊκή Κοινότητα της Αρτας.

Για 6 χρόνια ο Βίκτωρ Ελιέξερ υπηρετεί στον Ελληνικό στρατό και μετέχει στην εκστρατεία στη Μικρά Ασία. Το 1921, εδώ στην Άρτα, γεννιέται το δεύτερο παιδί και πατέρας μου, ο Ισαάκ. Μετά η Σαρίνα και ο Ιωσήφ. Το 1928, με το μεγάλο κραχ ο Βίκτωρ Ελιέξερ καταστρέφεται οικονομικά και η οικογένεια εγκαταλείπει την Άρτα για τη Κέρκυρα, όπου εκεί γεννούνται άλλα τρία παιδιά, Η Ραχήλ, ο Σαμουήλ και ο Αβραάμ. Ολη η Παλαιά Διαθήκη συγκεντρωμένη σε μια οικογένεια!!!

Ας επιστρέψουμε όμως στην Άρτα. Η περίφραξη του Εβραϊκού νεκροταφείου ήταν δωρεά του Ισαάκ Σούση Ντεβαριά. Ναι, αυτές οι πέτρες αποτελούν το ανεξίτηλο στίγμα της Εβραϊκής παρουσίας στην Άρτα. Λίγα χρόνια όμως αργότερα ήρθε το απόλυτο κακό. Η Ευτυχία Σούση, αδελφή της γιαγιάς μου Χανούλας μαζί με τα 6 παιδιά της εκτοπίζονται στο Άουσβιτς. Μαζί της και η τρίτη αδελφή Σιμχούλα. Δεν επέστρεψαν ποτέ. Έγιναν στάχτη, στα ναζιστικά στρατόπεδα του πλέον φρικτού θανάτου ανάμεσα στους 450 Εβραίους της Άρτας, τους 65000 Εβραίους της Ελλάδας, τα 6.000.000 Εβραίους της Ευρώπης.

Ξαναρωτάω λοιπόν, γιατί;

Οφείλουμε να ανατρέξουμε και να διερωτηθούμε ποιες ήταν οι ευθύνες των «άλλων». Διότι σε αυτό το έγκλημα δεν υπήρχαν μόνο «Θύτες» και «Θύματα». Υπήρχαν και οι «θεατές». Οι Εβραίοι συνελήφθησαν από τους Ναζί και τους ντόπιους συνεργάτες τους, στοιβάχτηκαν και οδηγήθηκαν στο θάνατο με τις πλέον βιομηχανοποιημένες μεθόδους. Κάποιοι βοήθησαν, άλλοι επώνυμοι και άλλοι ανώνυμοι, και σε αυτούς οι ομόθρησκοι μου και εγώ οφείλουμε αιώνια ευγνωμοσύνη. Ολόκληρη η οικογένεια μου άλλωστε διασώθηκε βρίσκοντας καταφύγιο αρχικά στο Αγκρίνιο και στη συνέχεια στην Πάτρα. Ο ίδιος ο πατέρας μου, είχε συλληφθεί και φυλακισθεί ως Σπύρος Λαζαρίδης, μέλος της Αντίστασης και γλύτωσε το εκτελεστικό απόσπασμα χάρη σε μια γενναία γυναίκα, στην Μαρία Δημάδη, που γνώριζε ότι ήταν Εβραίος και ήθελε να αποτρέψει την αποστολή του στο Άουσβιτς στην περίπτωση που οι Γερμανοί ανακάλυπταν την πλαστή του ταυτότητα. Μέλος της αντίστασης και η ίδια, εργαζόταν ως γραμματέας όταν εξαφάνισε τα ενοχοποιητικά στοιχεία για τον πατέρα μου και έπεισε τον Γερμανό φρούραρχο να τον αφήσει ελεύθερο. Η Μαρία Δημάδη εκτελέστηκε από τους ταγματασφαλίτες 15 μέρες πριν την αποχώρηση των Γερμανών από το Αγκρίνιο.

Εάν υπήρχαν περισσότεροι Δήμαρχοι όπως ο Καρρέρ της Ζακύνθου, περισσότεροι Αρχιεπίσκοποι Δαμασκηνοί και Μητροπολίτες Χρυσόστομοι, περισσότεροι Άγγελοι Έβερετ, περισσότεροι Σίντλερ και περισσότεροι Βάλενμπεργκ, τότε πολύ λιγότεροι Εβραίοι στην Ελλάδα και σε όλη την Ευρώπη θα ακολουθούσαν τον δρόμο του μαρτυρίου, στα στρατόπεδα του θανάτου. Και βεβαίως θα προσθέσω και θα τονίσω τον σημαντικό ρόλο που έπαιξαν πολλές αντιστασιακές ομάδες στη διάσωση όσων Εβραίων κατόρθωσαν να διαφύγουν στα βουνά. Η θρησκεία μου μας διδάσκει ότι όποιος σώζει μια ζωή σώζει τον κόσμο όλο. Πέρα λοιπόν από την μνήμη, οφείλουμε να διδασκόμαστε από την ιστορία για να αποτραπεί αυτό το ανεπανάληπτο έγκλημα κατά της ανθρωπότητας. Δεν μπορεί μια σύγχρονη κοινωνία να μένει απαθής απέναντι σε όλους αυτούς που ταυτίζονται με το ναζισμό. Με τους «θύτες»! Δεν μπορούμε ως πολίτες να παραμένουμε απλοί «θεατές» απέναντι στα υποψήφια θύματά τους, ανεξαρτήτως χρώματος, φυλής ή θρησκείας. Γιατί τότε θα είναι σαν να ανοίγουμε και πάλι την πόρτα της βαρβαρότητας επιτρέποντας την επιστροφή στην πιο σκοτεινή περίοδο της ανθρώπινης ιστορίας. Τότε που ο άνθρωπος με περισσή ευκολία έγινε απάνθρωπος. Τότε που για τους «Θύτες», η αξία της ζωής δεν είχε καμία αξία. Το μίσος και ο φανατισμός μπορούν να καταπολεμηθούν με την αναγνώριση της αξίας της ζωής, με την ανεκτικότητα απέναντι στο διαφορετικό και την αποφασιστικότητα μιας κοινωνίας να περιφρουρεί και να υπηρετεί διαρκώς τις αξίες του ανθρωπισμού της. Και χαίρομαι που η κοινωνία της Άρτας υλοποιεί το μήνυμα αυτό,

Σας ευχαριστώ πολύ.